

4. Kram, K. E. (1985). *Mentoring at Work: Developmental Relationships in Organizational Life*. USA. Glenview, IL: Scott, Foresman. 252 p.
5. Ragins, B. R. (1997). Diversified Mentoring Relationships in Organizations: A Power Perspective. *The Academy of Management Review*, 22(2), 482–521.
6. Thorndyke, L. E. et al. (2008). Functional mentoring: A practical approach with multilevel outcomes. *Journal of continuing education in the health professions*, 28(3), 157–164.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В ДАНІЇ ТА ІЗРАЇЛІ

Ігор Радомський

кандидат педагогічних наук, доцент

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна Національної
академії педагогічних наук України

radomski@ukr.net

Сучасна освітня політика, як в європейських країнах, так і в світі загалом, спрямована на вирішення цілого спектру проблем, що визначаються у відповідності до різноманітних пізнавальних запитів громадян. Вирішити такі проблеми виключно в рамках існуючих форм традиційного навчання доволі проблематично, а це, в свою чергу, окреслює вимоги щодо формування нових підходів до організації масової освітньої діяльності дорослих. Освітня діяльність з дорослим населенням повинна задовольняти різноманітні інтереси та можливості громадян, враховувати специфіку запитів різних професійних груп осіб, що навчаються. Сучасні освітні процеси сприймаються зараз не тільки як «освіта довжиною в життя» (lifelong learning), але й як «освіта шириною в життя» (lifewide learning).

Розвиток системи неформальної освіти дорослих виступає як соціокультурний феномен, що відображає зростаючі потреби громадян в отриманні різноманітних освітніх послуг. Освіта дорослих покликана підвищувати рівень загальних знань та урізноманітнювати можливості участі громадян в культурному, соціальному, політичному житті суспільства, зміцнювати позиції людини в професійній діяльності, але при цьому враховувати особисті потреби особи.

Роль держаних структур, бізнесу та громадських організацій у формуванні систем неформальної освіти дорослих, їх правове та фінансове забезпечення суттєво відрізняються залежно від культурних, політичних традицій держав. Нами проведено короткий аналіз особливостей організації неформальної освіти дорослих як частини процесів «освіти шириною в життя» на прикладі освітніх моделей що запроваджені у Данії та Ізраїлі.

Система організації неформальної освіти дорослих в Данії відноситься до «скандинавської» моделі. В Данії один з найвищих рівнів життя у світі. За результатами рейтингу держав за рівнем життя 2020/2021 років, проведеним Організацією об'єднаних націй, Данія займає 10 місце серед 189 країн, які були оцінені [4].

Право на освіту в Данії було закріплено у конституції 1849 року. В середній школі (Folkescole) випускні іспити можна передавати протягом усього життя, а якщо виникне потреба, є можливість продовжити навчання у спеціально створених для цього школах для дорослих.

Навчатись можна в школах муніципальних або незалежних. Незалежні школи не контролюються державою та не інспектуються, до таких шкіл відносяться і школи для дорослих Хайсколе. На базі муніципальних шкіл формуються спеціальні центри освіти дорослих. Після закінчення курсів та успішного складання тестів громадяни мають можливість вступати у спеціалізовані початкові заклади [2]. Навчатись у таких центрах можуть не тільки громадяни Данії, але й іноземці.

Ще одним напрямком освіти дорослих є «відкрита освіта». Заклади відкритої освіти надають освітні послуги дорослим, які хочуть змінити, або підвищити кваліфікацію. Таке навчання платне і будується на вивченні окремих предметів чи навчальних дисциплін. Результати навчання, отримані в системі «відкритої освіти», тотожні результатам іспитів за програмами університетів.

Денні народні вищі школи надають освітні послуги також безробітним, а викладання відбувається в неформальній обстановці. Іспити в таких школах не проводяться. Народні вищі школи, школи домашньої економіки та інші

заклади, що надають освітні послуги в сфері неформальної освіти дорослих, отримують субсидії від уряду, але державні інституції не вмішуються в зміст та форми навчання.

Грунтуючись на висновках Огієнко О.І. [3], слід зазначити, що освіта дорослих в Данії є складною поліфункціональною системою, що спрямована на задоволення фундаментальних потреб людини в освіті, культурі, збереженні здоров'я, адаптації у світі, що швидко змінюється, засвоєнні нових соціальних ролей; є частиною соціокультурного простору, одним із засобів впливу на життєдіяльність соціуму, важливою складовою скандинавської моделі благоденства.

Освіта дорослих в Ізраїлі є складовою налагодженої освітньої системи, послугами якої можуть скористатись громадяни Ізраїлю, репатріанти та іноземці. В Міністерстві освіти Ізраїлю функціонує відділ, який курує освіту дорослих. Його завдання [1, с. 193]: забезпечувати освітні потреби репатріантів щодо вивчення мови та культури; забезпечувати рівні права жінок для отримання освіти; залучення до освітнього процесу викладачів пенсійного віку, які мають великий практичний досвід; залучення мешканців країни неєврейської національності до освітнього процесу; надання допомоги в отриманні освітніх послуг асоціальним категоріям громадян, особам з обмеженими фізичними можливостями; забезпечення дорослих громадян різноманітними програмами, що дають можливість підвищувати кваліфікацію та освіченість.

Ізраїльська асоціація освіти дорослих є некомерційною структурою, що була створена у 1985 році з метою просування освіти дорослих в Ізраїлі. Зазначена асоціація об'єднує професіоналів-спеціалістів з різних сфер освіти дорослих, які працюють на волонтерських засадах. Асоціація розробляє різноманітні матеріали, методики системи підготовки та професійного навчання, базової освіти, вибудовує партнерські взаємовідносини з потенційними роботодавцями, у яких виникла потреба підвищення рівня знань їх персоналу [1, с. 201].

За участі Міністерства освіти Ізраїлю видається щорічний професійний журнал «Освіта дорослих в Ізраїлі», в якому публікуються результати досліджень науковців та матеріали фахівців-практиків з питань навчання дорослого населення Ізраїлю.

Цікавим є той факт, що близько 70-80% дорослих, що навчаються – жінки. Жіночі об'єднання відіграють важливу роль в задоволенні потреб та створенні можливостей для активного навчання жінок в безпечних умовах.

Прикладом програм освіти дорослих, що організовані для жінок з метою навчання грамотності та професійним навичкам, є програма «Сідрех» для жінок-представниць бедуїнської общини, що проживають в пустелі Негев. Завдяки зазначеній програмі значна кількість бедуїнських жінок, що були вимушені зупинити навчання в школах в ранньому віці через відсутність самих шкіл в поселеннях де вони проживали, або племінних традицій, що не заохочували навчання дівчаток поза межами цих населених пунктів, змогли продовжити навчання.

Важливу роль в неформальній освіті дорослих Ізраїлю, особливо в напрямках урізноманітнення дозвілля, відіграють народні університети. Близько 70% осіб, що навчались в цих університетах, мають вік понад шістдесят років. 80% складають з них жінки. Загалом, неформальна освіта дорослих в Ізраїлі впроваджується такими закладами як інститути системи вищої освіти, обшинні центри, курси Ульпан для емігрантів, муніципальні центри, центри Т'НІЛА, центри навчання виконання батьківських обов'язків, Відкритий університет, жіночі клуби.

Отже, неформальна освіта дорослих в Данії та Ізраїлі розглядається як складова неперервної освіти та спрямована на задоволення потреб громадян у знаннях і вміннях, що необхідні для професійного зростання, особистісного розвитку, з урахуванням тенденцій соціально-економічного та соціокультурного розвитку держави.

Література

1. Европейское образование взрослых за пределами ЕС / Пер. с англ. Ольги Вербовой. - Мн.: Прописи, 2010. - 214 с.

2. Леонтьева О.М. Современное образование Дании: что можно взять в нашу школу. - М.: Сентябрь, 2003. - 176 с.
3. Огієнко О.І. Скандинавська освіта дорослих як соціальний інститут / О.І. Огієнко // Наук. записки Ніжин. держ. ун-ту імені М. Гоголя. Психол.-пед. науки. – Ніжин, 2008. – № 5. – С. 189–192.
4. Рейтинг стран по уровню жизни 2020/2021 [Электронный ресурс] / MIRAG INVEST D.O.O.: [офіц. веб-сайт]. Електрон. дані. – Ljubljana, Slovenia, 2021. – Режим доступу: <https://vnz.su/articles/oon-podgotovila-spisok-stran-s-ukazaniem-urovnja-zhizni> / [Назва з екрану] (дата звернення: 15.11.2021).

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

**Севастьянова Марина
аспірантка**

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського

У зв'язку з інтеграцією сучасної освіти до Європейського простору відбувається стрімке оновлення української освітньої системи, що потребує від вчених перегляду підходів до побудови освітнього процесу, методик навчання тощо. Реалізація цих вимог організовує формування в освітньому просторі нового педагогічного мислення. Сучасний вчитель повинен бути креативним, високо інтелектуально та всебічно розвиненим, здатним не тільки до передавання навчального матеріалу, а й таким, який уміє організувати пізнавальну діяльність учнів, розвинути їх самостійність та творчість через використання сучасних освітніх засобів. Означені вимоги реформування національної освітньої системи зумовлюють актуальність проблеми інтеграції освітнього процесу. Нині набуває поширення концепція компетентнісного підходу в освіті, що є основою змістовних змін із забезпеченням відповідності освіти запитам і можливостям суспільства періоду інформатизації глобальної, масової комунікації..

Основною ціллю підготовки майбутнього учителя початкових класів є формування компетентного професіонала, що відповідатиме затвердженим